

Alusta alkaen 49**1 Moos 32:1-12****12.3.2009 Savonlinnan Tuomiokirkko****Jaakob valmistautuu kohtaamaan veljensä Esaun**

Edellä olemme lukeneet, kuinka Jaakob pakeni suurperheensä kanssa appensa Labanin luota ja lähti takaisin Kanaanin maahan. Hän oli viettänyt 20 vuotta poissa kotoa, saanut perheen ja paljon omaisuutta. Jumalan lupauksen turvin hän nyt oli uskaltanut jättää vanhan taakseen ja lähteä palaamaan takaisin siihen maahan, jonka Herra Jumala oli luvannut hänen isoisälleen Abrahamille ja tämän jälkeläisille. Jaakob itsekin oli saanut Jumalan lupauksen siitä, että hän olisi se Abrahamin jälkeläinen, jolle lupaus Jumalan erityisestä siunauksesta oli Abrahamilta Iisakin jälkeen siirtynyt.

Paluumatkassa oli kuitenkin yksi epäilyttävä seikka, yksi hyvin epäilyttävä seikka. Jaakob oli nimittäin alun perin joutunut lähtemään Labanin luo siksi, että hän oli petoksillaan suuttanut veljensä Esaun niin pahoin, että Esau aikoi murhata hänet. Nyt kun hän oli palaamassa takaisin, oli epävarmaa, kuinka Esau häneen suhtautuisi. Olisiko hän leppynyt vai olisiko hän vielä Jaakobille vihoissaan?

Enkeleistä ja hengellisestä ilosta

Ilmeisesti Jaakob kulki paluumatkallaan kuitenkin iloisin ja luottavaisin mielin. Tästä kertoo se, että hän oli saanut kokea Jumalan johdatusta ja siunausta paluumatkinsa alussa. Appi Laban oli lähtenyt takaa-ajoon täynnä vihaa ja halua raahata Jakob ja hänen väkensä takaisin ja ehkä orjuuttaa heidät. Mutta Jumala oli estänyt Labanin aikeet. Labanin kanssa oli syntynyt sovinto ja Labanin sotajoukko oli palannut takaisin Harranin kaupunkiin. Jaakob oli varmaankin keveällä mielellä ja iloitsi Jumalasta ja hänen uskollisuudestaan.

Mutta Jaakob kulki tietänsä; ja Jumalan enkeleitä tuli häntä vastaan. Ja nähdessään heidät Jaakob sanoi: ”Tämä on Jumalan sotajoukko.” Ja hän antoi sille paikalle nimen Mahanaim. (1 Moos 32:1-2)

Varmaankin enkelien joukon näkeminen vielä ennestään lisäsi Jaakobin iloa ja luottamusta Jumalan huolenpitoon. Tavallisestihan enkelit ovat näkymättömiä. Nyt Jumala antoi jotain epätavallista tapahtua ja salli Jaakobin nähdä kokonaisen enkelien sotajoukon. Sen on täytynyt antaa hänelle rohkeutta: Näin suuri joukko taivaallista sotaväkeä liikkui siellä, missä hänkin. Enkelit olivat tulossa sieltä, minne hän oli menossa. Tämä viittasi siihen, että Jumala oli varmistanut hänen tiensä ja raivannut pois hänen perhettään ja karjalaumojaan uhkaavat vaarat pois sieltä, mihin hän oli menossa. Siksi hän antoi paikalle nimen Mahanaim, Jumalan sotajoukko.

Tästä tulee mieleeni eräs toinen Raamatun kertomus enkelien sotajoukon näkemisestä. Se puhuu Jumalan miehestä, Elisasta ja hänen palvelijastaan.

Kun Jumalan miehen palvelija nousi aamulla varhain ja meni ulos, niin katso, sotajoukko, hevoset ja sotavaunut piirittivät kaupunkia. Ja hänen palvelijansa sanoi hänelle: ”Voi herrani, mitä me nyt teemme? Hän sanoi: ”Älä pelkää, sillä nitä, jotka ovat meidän kanssamme, on enemmän kuin niitä, jotka ovat heidän kanssansa.” Ja Elisa rukoili ja sanoi: ”Herra, avaa hänen silmänsä, että hän näkisi”. Ja Herra avasi palvelijan silmät, ja hän näki, ja katso: vuori oli täynnä tulisia hevosia ja tulisia vaunuja Elisän ympärillä. (2 Kun 6:15-17)

Luther pitää hyvin tärkeänä sitä, että voimme uskoa enkelien olemassaoloon. Enkelit ovat Jumalaa tottelevia hyviä henkiolentoja, joiden tehtävänä on Jumalaan uskovien varjeleminen.

Eivätkö he kaikki ole palvelevia henkiä, palvelukseen lähetettyjä niitä varten, jotka saavat autuuden periä? (Hepr 1:14)

Toinen tärkeä enkeleitä käsittelevä Raamatun kohta on tämä:

Herran enkeli asettuu niiden ympärille, jotka häntä pelkäävät, ja pelastaa heidät. (Ps 34:8)

Kyllä mekin olisimme iloisella ja luottavaisella mielellä, jos saisimme silmillämme nähdä, että tämä on totta meidän kohdallamme! Jaakob näki tämän ja siksi hänen oli helppo uskoa Jumalan huolenpitoon ja olla iloinen. Hän suhtautui luottavaisin mielin Esaun kohtaamiseen ja ajatteli, että Esau oli jo varmaankin leppynyt ja Jumala johtaisi hyvin sen, kuinka hän kohtaisi Esaun.

Sitten Jaakob lähetti sanansaattajat edellään veljensä Esaun luo Seirin maahan, Edomin alueelle. Ja hän käski heitä sanoen: ”Sinun palvelijasi Jaakob sanoo: Minä olen oleskellut Laabanin luona ja viipynyt siellä tähän saakka; ja minä olen saanut raavaita, aaseja, pikkukarjaa, palvelijoita ja palvelijattaria ja lähetän nyt sanan herralleni, että saisin armon sinun silmiesi edessä.” (1 Moos 32:3-5)

Jaakob on kohtelias ja nöyrä. Ehkä hän myös oikeasti kaipasi veljeään. Ainakin hän näyttää tajunneen, että on tehnyt väärin veljeään kohtaan ja haluaa sovintoa. Jumalan kova koulu Laabanin kaltoin kohdeltavana on opettanut Jaakobille, että lähimmäistään ei saa kohdella niin, kuin Jaakob 20 vuotta aiemmin kohteli veljeään.

Uskovien elämässä oleva ”alituinen vaihtelu” lohdutuksen ja ahdistuksen välillä

Sanansaattajat palasivat Jaakobin luo ja sanoivat: ”Me tulimme veljesi Esaun luo; hän on jo matkalla sinua vastaan, neljäsataa miestä mukanaan. Silloin valtasi Jaakobin suuri pelko ja ahdistus. (1 Moos 32:6-7)

Äsken Jaakob on ollut täynnä iloa ja kevyellä mielellä; täynnä luottamusta Jumalaan ja riemuinnut hänen huolenpitonsa näkemisestä enkelien sotajoukossa. Nyt hän yhdellä iskulla vajoaa ilosta syvimpään ahdistukseen ja pelon kuiluun. Jos Esau oli tulossa vastaan neljänsadan miehen joukon kanssa, ei hän voinut tulla rauha mielessään! Esau ei siis ollutkaan unohtanut Jaakobin petoksia, vaan oli yhä täynnä vihaa; eihän hän ollut lähettänyt mitään terveisiä eikä viestiä. Hän oli tulossa vuodattamaan verta ja tappamaan!

Lutherin mukaan tämän kohdan opetuksena on se, että Jumalaan uskovien elämässä ”alituinen vaihtelu” on tavallista. Jumala vaikuttaa tahallaan sen, että suuren luottamuksen ja hengellisen ilon aikoja seuraavat koettelemukset, joihin Jumala sallii omiensa joutuvan.

Paavali kirjoittaa tästä:

Kaikki, jotka tahtovat elää jumalisesti, joutuvat vainottaviksi. (2 Tim 3:12)

Lisäksi hän sanoo Apostolien teoissa:

Monen ahdistuksen kautta meidän pitää menemän sisälle Jumalan valtakuntaan, mutta Jumala on uskollinen, eikä hän salli meitä koeteltavan yli voimiemme. (Apt 14:22)

Omaa kokemustaan tästä Paavali kuvaa näin:

Sillä me emme tahdo, veljet, pitää teitä tietämättöminä siitä ahdistuksesta, jossa me olimme Aasiassa, kuinka ylenpalttiset, yli voimiemme käyvät, meidän raskitukseemme olivat, niin että olimme epätoivoisia hengestämmekin, ja itse me jo luulimme olevamme kuolemaan tuomitut, ettemme luottaisi itseemme, vaan Jumalaan, joka kuolleet herättää. Ja hän pelasti meidät niin suuresta kuolemanvaarasta, ja yhä vastakin pelastaa, ... (2 Kor 1:8-9)

Luther väittää, että tällainen ”alituinen vaihtelu” on tavallista Jumalaan turvautuvien elämässä. Tämä asia on opittava Raamatusta ja käytännön elämästä, että osaisimme olla huolehtimatta ahdistuksissa ja oppisimme yhä uudelleen luottamaan Jumalaan emmekä omiin kykyihimme. Vain näin me tulemme yhä syvemmin tekemisiin hänen kanssaan. Joudumme uskomaan yhä kokonaisvaltaisemmin ja heittäytymään yhä kokonaisemmin hänen varaansa. Silloin meidän elämässämme voi toimia hänen voimansa; jos me nimittäin koettelemuksissa joudumme niin heikoille, että emme omassa varassamme enää jaksaa ja pärjää. Silloin meille ei jää muuta keinoa kuin uskoa hänen sanansa lupauksiin. Niihin uskomisen ja niiden varaan heittäytymisen kautta hänen todellisuutensa alkaa tulla meihin yhä vahvemmin.

Kokosydäminen antautuminen Jeesukselle – tahdon ratkaisuko?

Joissain kristillisyyden muodoissa kristittyjä kehoitetaan pyhittymään ”antautumalla kokosydämisesti Jeesukselle”. Tällöin ajatellaan, että se olisi meidän tahdostamme kiinni, että me ”annamme itsemme kokonaan hänelle” ja ”luovumme omasta tahdostamme”.

Ongelmana tällaisessa on se, että ei sitä kukaan pysty itse omalla tahdon ratkaisullaan tekemään. Pyhittyminen on prosessi, jossa Jumala kouluttaa meitä juuri tällä ”alituksella vaihtelulla”. Siinä hän ahdistuksen ja koettelemuksien kautta saa aikaan sen, että meidän oma tahtomme, oma voimamme, oma viisautemme ja oma uskovaisuutemme osoittautuu riittämättömäksi. Niiden varassa emme kestä. Silloin meille ei koettelemuksissa jää muuta vaihtoehtoa, kuin turvautua Jumalaan, hänen lupauksiinsa, hänen armoonsa ja hänen voimaansa. Silloin hän antaa meidän maistaa hyvyyttään, kuulee rukouksemme ja antaa meille luottamuksen omaan johdatukseensa. Näin hän vähitellen saa meissä yhä enemmän tilaa ja perkaa meistä pois omahyväisyyttämme ja antaa tilalle aitoa, epäitsekästä rakkautta, sellaista puhdasta rakkautta, jolla hän itse rakastaa syntistä maailmaa.

Näin toteutuu meissä se, että me vähitellen, sitä ehkä itse huomaamatta ”antaudumme kokosydämisesti Jeesukselle” ja pyhityimme hänessä. Se ei tapahdu kertarysäyksellä, vaan kestää koko elämämme ajan tässä ”alituksessa vaihtelussa”, jota kertomus Jaakobin elämästä kuvaa. Tuo ”alituinen vaihtelu” tekee meistä heikkoja omassa voimassamme ja silloin me tulemme kykeneviksi ottamaan vastaan Jumalan hengellistä voimaa ja iloa Pyhässä Hengessä. Tätä kuvaa Paavalin seuraava kokemus. Ilmeisesti on kyse jostain kivuliaasta sairaudesta, joka teki Paavalista heikon:

Ja etten niin erinomaisten ilmestysten tähden ylpeilisi, on minulle annettu lihaani pistin, saatanan enkeli, rusikoimaan minua, etten ylpeilisi. Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta. Ja hän sanoi minulle: ”Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa.” Sentähden minä mieluummin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan. Sentähden olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään,

vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin olen väkevä.
(2 Kor 12:7-10)

Luther kirjoittaa tästä sen verran hyvin, että on syytä siteerata vielä hänenkin opetuksensa:

Muistakaamme siis, että meidän on aivan erityisesti niin toimittava ja se opittava, että kaikissa koettelemuksissamme lujasti luotamme Jumalaan, jonka varsinainen työ onkin tehdä eläviksi kuolleita, tehdä häiriön valtaan joutuneista tyyniä ja rauhallisia, kurjat saattaa onnen kukkuloille ja epätoivon partaalla olevat iloisiksi. Ei Mooses siis niinkään turhaan ole vuolas ja tarkka kertomuksessaan tästä [Jaakobin] koettelemuksesta. Hänen tarkoituksensa on vahvasti painaa meidän mieleemme tämä esikuva.

Vaaratilanteessa pitää käyttää myös järkeään

Jaakob on täynnä ahdistusta, mutta silti hän luottaa Jumalaan ja tämän lupaukseen avusta. Jaakobin usko ei kuitenkaan ole fatalistista kohtalouskoa, jossa ajatellaan, että kaikki on kiinni Jumalan ennalta määrätystä tahdosta, eikä ihmisen siksi kannata tehdä mitään vaaran torjumiseksi. Jaakob toimii ahdistavassa tilanteessa myös itse, välttääkseen vaaran niin hyvin kuin pystyy.

Ja hän jakoi väen, joka oli hänen kanssansa, ja pikku karjan ja raavaskarjan ja kamelit kahteen joukkoon. Sillä hän ajatteli: ”Jos Esau hyökkää toisen joukon kimppuun ja tuhoaa sen, niin toinen joukko pääsee pakoon.” (1 Moos 32:8)

Jaakobin ideana on se, että jos Esaun 400 miestä hyökkäävät toisen joukon kimppuun ja ryhtyvät lahtaamaan sitä, niin toinen joukko saa aikaa paeta. Ehkä hän ajatteli myös, että Esaun murhanhimo laantuisi toisen joukon kohdalla ja sääli saisi hyökääjissä vallan.

Jaakobin rukouksesta ja sen väkevydestä

Mutta oman järkeilynsä lisäksi Jaakob myös rukoili.

Ja Jaakob sanoi: ”Isäni Abrahamin Jumala ja isäni Iisakin Jumala, Herra, sinä, joka sanoit minulle: ’Palaja maahasi ja sukusi luo, niin minä teen sinulle hyvää!’ Minä olen liian halpa kaikkeen siihen armoon ja kaikkeen siihen uskollisuuteen, jota sinä olet palvelijallesi osoittanut; sillä ainoastaan sauva kädessäni minä kuljin tämän Jordanin yli, ja nyt minulle on kertynyt kaksi joukkoa. Pelasta minut veljeni Esaun käsistä, sillä minä pelkään, että hän tulee ja tuhoaa minut ynnä äidit lapsineen. Olethan itse sanonut: ’Minä teen sinulle hyvää ja annan sinun jälkeläistesi luvun tulla paljoksi kuin meren hiekka, jota ei voi lukea sen paljouden tähden.’ (1 Moos 32:9-12)

Luther sanoo, että tässä Jaakobin usko oli vahvempi kuin koskaan. Hän oli itse täysin heikko ja maahan lyöty ja masentunut. Mutta juuri silloin hänen uskonsa joutui toimimaan: ”Sillä usko, joka taistelee epäuskoa vastaan, on äärimmillään ja vetää syviä henkäyksiä.” Lutherin mukaan tällaisessa uskossa on kyse sitä ”sanomattomasta huokailusta”, josta puhutaan Roomalaiskirjeen 8. luvussa: ”Henki rukoilee meidän puolestamme sanomattomilla huokauksilla.”

Kukaan maailmassa ei voi sanoin kuvata tai ilmaista, kuinka suuri voima tässä huokauksessa on. Minun voimani, sanoo Jumala, tulee täydelliseksi sinun heikkoudessasi. Liha tosin huutaa, ettei se tätä käsitä, vaan päinvastoin kokee ja tuntee sen vastakohtaa. Asia on kuitenkin varma. Heikko voima on täydellinen, ja toisaalta täydellisyys on heikkoutta. Onko kukaan milloinkaan puhunut näin? Varo sanomasta,

ettet voi mitään. Jos Perkele saa sinut uskomaan, ettet voi mitään, on peli jo menetetty; älä sinä vain suostu myöntymään siihen, että olet menettänyt toivosi. Sillä huokaus on sanomaton, se on Raamatun sana. Milloin ei lisäksi tule toivottomuus, vaan kysymyksessä on huokaus, silloin se on täydellinen voima kaikkein heikoimmassa voimattomuudessa. (Luther)

Rukouksessaan Jumalalle Jaakob vetoaa Jumalan omaan lupaukseen. Tämä on Jumalalle mieluista puhetta. Hän haluaa, että hänen lupauksensa otetaan todesta ja ne sovelletaan itseen ja vedotaan niihin. Se on uskoa. Jumala tahtoo, että hänen lupauksiinsa uskotaan omakohtaisesti.

Jaakob on 20 vuodessa saanut uskon lahjan

Jaakob osoittaa tässä, että Jumalan Abrahamille antama lupaus on tosiaan hänen itsensäkin mielestä siirtynyt Iisakin kautta hänelle. Herra ei Jaakobille enää ole isoisän horisema jumaltaru, vaan täyttä totta.

Jaakobin rukouksessa on tässä tilanteessa suuri ero verrattuna siihen rukoukseen, jonka hän 20 vuotta aiemmin rukoili Betelissä, jossa hän oli ensi kerran henkilökohtaisesti tullut tekemisiin Herran ja hänen lupauksensa kanssa (sen unen kautta, jossa enkelit kulkivat tikkaita ylös ja alas taivaan ja maan välillä). Silloin Jumala oli luvannut Jaakobille:

”Tämän maan, jonka päällä makaat, minä annan sinulle ja sinun jälkeläisillesi, ... sinun jälkeläistesi paljous on oleva kuin maan tomu, ... sinussa ja sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä. Ja katso, minä olen sinun kanssasi ja varjelen sinua, missä ikinä kuljet ja saatan sinut takaisin tähän maahan; sillä minä en jätä sinua, ennekuin olen toteuttanut sen, minkä olen sinulle puhunut.” (1 Moos 28:14-15)

Silloin 20 vuotta aiemmin Betelissä Jaakob ei osannut vielä uskoa todeksi Jumalan ylenpalttisen armollista lupausta. Hän kävi käymään Jumalan kanssa kauppaa. Hän ei vielä uskonut Jumalan lupausta, vaan kävi itse antamaan Jumalalle lupauksia:

Jos Jumala on minun kanssani ja varjelee minut sillä tiellä, jota nyt kuljen, ... niin on Herra oleva minun Jumalani, ... ja kaikesta, mitä minulle suot, minä totisesti annan sinulle kymmenykset. (1 Moos 28:20-22)

Mutta nyt, 20 vuoden kovan koulun jälkeen, Jaakob ei enää yritä ostaa Jumalalta sitä, mitä Jumala oli hänelle luvannut. Hän uskoo Jumalan lupauksen todeksi ja vetoaa siihen:

”Pelasta minut veljeni Esaun käsistä, sillä minä pelkään, että hän tulee ja tuhoaa minut ynnä äidit lapsineen. Olethan itse sanonut: ’Minä teen sinulle hyvää ja annan sinun jälkeläistesi luvun tulla paljoksi kuin meren hiekka, jota ei voi lukea sen paljouden tähden.’” (1 Moos 32:11-12)

Abrahamin ja Iisakin Jumalasta on nyt tullut myös Jaakobin Jumala; nimittäin Jaakobin omissa ajatuksissa ja uskossa. Herran puoleltahan asia oli ollut näin jo pitkään; jo siinä vaiheessa, kun Jumala oli ennen Jaakobin syntymää sanonut, että Jaakobista tulisi Iisakin saaman lupauksen perillinen. Ennen kuin siitä tuli totta Jaakobin elämässä, Herran piti muokata Jaakobia kovassa koulussa, jossa pettäjä –Jaakobista tuli Israel, Jumalan kansan kantaisä.

Nyt tämä oli alkanut toteutua aivan toden teolla. Jaakob joutui ottamaan Jumalan lupauksen omakseen entistä vahvemmin. Tämän seurauksena Jaakob ja Herra yhdistyivät Jaakobin uskossa, jonka Herra oli hänessä vaikuttanut; aivan niin kuin oli aiemmissa sukupolvissa tapahtunut uskovassa Abrahamissa ja uskovassa Iisakissa.

Se ei tapahtunut yhtäkkinä, Jaakobin oman tahdonratkaisun avulla. Vaan se tapahtui siten, että Herra vaikutti sanansa lupauksen ja Jaakobin elämänkohtaloiden kautta sen, että hänen armolupauksensa sana sulautui Jaakobiin ja muuttui hänessä uskoksi.

Näin on myös meidän elämässämme

Aivan vastaavaa tapahtuu meidän kristittyjen elämässä. Useimmille meille Jumalan armoliitto on annettu omaksi kasteessa. Siinä meille on annettu synnit anteeksi Jeesuksen tekemän sovitustyön takia, meistä on tehty Jumalan lapsia ja meille on annettu Pyhä Henki.

Useimmille meistä kuitenkin käy kuin Jaakobille. Jumalan armoliitto ei aluksi toteudu meissä sisäisesti, vaan me vieraannumme siitä. Emme opi uskomaan Jeesukseen, vaan hän jää meille merkityksettömäksi uskovaisten horinaksi, jota ehkä mummo tuputtaa, mutta ei se meille maistu.

Mutta myöhemmin elämässämme Jumala voi johdattaa meitä siten, että joudumme tarttumaan Jumalan meidän kanssamme kasteessa solmimaan liittoon omakohtaisesti. Joillekin se tapahtuu jossain tietyssä uskoontulon kokemuksessa. Jotkut toiset kasvavat uskoon pitkässä prosessissa.

Jaakob on esikuva näistä molemmista. Hänelle Jumalan armoliiton omaksuminen kesti pitkään, mutta toisaalta se liittyi erityisiin hetkiin hänen elämässään; sellaisiin hetkiin, joissa hän joutui ahtaalle ja joissa hänet ahdistusten kautta opetettiin ottamaan Jumalan lupauksen sana todesta.

Meille tuo lupauksen sana on se, joka kertoo Jeesuksesta:

Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainoan Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä. (Joh 3:16)

Tuo lupaus koskee sinua ja sinut on kastettu siihen. Vetoa siihen lupaukseen Jumalan edessä, niin kuin Jaakob vetosi Jumalan hänelle antamaan lupaukseen. Se on uskoa.